

FIȘA DISCIPLINEI

ANUL UNIVERSITAR 2024-2025

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie Asistență Socială

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	ISTORIA BISERICESCĂ UNIVERSALĂ (1)			2.2. Cod disciplină	OLR4449		
2.3. Titularul activității de curs	Pr. prof. univ. dr. habil. Gabriel-Viorel Gârdan						
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. lect. univ. dr. Bogdan-Paul Ivanov						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					0
3.7 Total ore studiu individual	47				
3.8 Total ore pe semestru	75				
3.9 Numărul de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
4.2 de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența în conformitate cu reglementările în vigoare ale UBB și ale Facultății de Teologie Ortodoxă. Prezența obligatorie la testul din timpul semestrului.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Pentru predarea cu întârziere a portofoliului de seminar, acesta va fi depunctat cu 0.5 pct./zi de întârziere. Plagiarea lucrării de seminar și a temelor din portofoliu atrage după sine respingerea lucrării și nepromovarea examenului.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la apariția și răspândirea creștinismului. Să identifice principalele etape din istoria Bisericii creștine în primele trei secole. Să demonstreze capacitatea încadrării cronologice a evenimentelor istorice și a personalităților definitorii pentru această perioadă. Să demonstreze capacitatea de a integra în discursul propriu cunoștințele dobândite. Să dezvolte deprinderi de lectură și de interpretare a surselor istorice în scopul reconstituirii veridice a trecutului. Să demonstreze competențe reale de actualizare a semnificației evenimentelor istorice în vederea transmiterii ei în mediile contemporane.
Competențe transversale	Să demonstreze capacitatea de conexare a cunoștințelor dobândite în cadrul cursului cu ansamblul disciplinelor studiate, precum și cu activitatea profesională pe care urmează să o desfășoare. Să demonstreze capacitatea de conexare a informațiilor de istorie bisericească pentru realizarea dialogului interreligios.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Să introducă studentul în sfera cunoașterii istoriei răspândirii creștinismului în Răsărit, în primele trei secole ale erei creștine, precum și în cea a cunoașterii etapelor de dezvoltarea a instituției eclesiale în această perioadă.
7.2 Obiectivele specifice	Să familiarizeze studentul cu probleme de metodologie a cercetării istorice în scopul reconstituirii veridice a trecutului. Să explice și să faciliteze înțelegerea fenomenelor istorice

	<p>care au avut influențe, atât sub aspect religios cât și social, asupra răspândirii creștinismului în Răsărit în perioada abordată.</p> <p>Să formeze conștiința istorică și să dezvolte capacități de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios.</p>
--	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Cunoaștere și autocunoaștere sau despre necesitatea studierii Istoriei Bisericești	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Starea lumii iudaice și greco-romane la apariția creștinismului: păgânism, iudaism, partide iudaice, curente filozofice, viața socială și morală.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Istoricitatea Mântuitorului Iisus Hristos. Întemeierea Bisericii. Activitatea misionară a Sfinților Apostoli: Iisus Hristos, mărturie, Cincizecime, comunitatea primară din Ierusalim, apostol, propovăduire, misiune, aria de acțiune, sinodul de la Ierusalim.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Activitatea misionară a Sfântului Apostol Pavel: convertirea, călătoriile misionare, primirea păgânilor la creștinism, captivitatea la Roma.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Organizarea Bisericii primare și viața creștină: comunitate, credincioși, ierarhie, harismatici, sistemul mitropolitan, cultul, Sfintele Taine, viața în comun.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Biserica în timpul persecuțiilor: persecuție, martiriu, apostazie, cauze, legislație, procedură, pedepse, consecințe.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Perspectiva patristică asupra martiriului	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Începuturile învățământului creștin. Școlile catehetice.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Ereziile în Biserica primară. Controverse și schisme: erezii iudaizante, gnosticismul, maniheismul, erezii antitrinitare, data paștilor, botezul ereticilor.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Monahismul, cultul și viața creștină până la Constantin cel Mare: originile monahismului, organizarea vieții monahale, primele sărbători, evoluția vieții creștine.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Răspândirea creștinismului în Răsărit și în Apus: mediul misiunii, întinderea geografică, metodele misionare, școli catehetice.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere

- **BIBLIOGRAFIE**

- **Bibliografia obligatorie:**

- **Viorel Ioniță (coordonator), *Istoria Bisericească Universală (vol. I), manual pentru Facultățile de Teologie din Patriarhia Română, Editura Basilica, București, 2019, (ediția a II, 2020).***
- Justo L. Gonzales, *Ghid pentru studiul Istoriei Bisericești*, traducere de Cezar Login și Gabriel-Viorel Gârdan, ediție, studiu introductiv și bibliografie de Gabriel-Viorel Gârdan, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.
- Eusebiu de Cezareea, *Istoria Bisericească; Martirii din Palestina*, trad. Pr. Prof. Teodor Bodogae, PSB 13, EIBMBOR, București, 1987, (ediția a II-a, PSB, serie nouă, 20, Basilica, 2020)

- **Bibliografie opțională:**

- John Anthony McGuckin, *Biserica Ortodoxă de Răsărit*, Editura Baroque Books&Arts, 2020
- Diarmaid MacCulloch, *Istoria Creștinismului*, Editura Polirom, 2011
- Ioan Rămureanu, Milan Șesan, Teodor Bodogae, *Istoria Bisericească Universală*, vol. I (1-1054), Ediția a II-a, EIBMBOR, București, 1975.
- Ioan Rămureanu, *Istorie Bisericească Universală*, ediția a II-a, EIBMBOR, București, 2004.
- Vasile Muntean, *Istoria creștină generală*, vol. I, EIBMBOR, București, 2008.
- Nicolae Chifăr, *Istoria creștinismului*, vol. I, Editura Trinitas, Iași, 1999.
- Nicolae Chifăr, *Istoria creștinismului*, vol. I, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2007
- Emil Dumea, *Teme de istorie a Bisericii*, Editura Sapienția, Iași, 2002
- Ludwig Hertling S.J., *Istoria Bisericii*, trad. de Emil Dumea, Editura Ars Longa, 2001
- *Originile creștinismului*, introducere de Pierre Geoltrain, traducere de Gabriela Ciubuc, Editura Polirom, Iași, 2002
- Jean Comby, *Să citim istoria Bisericii*, trad. Mihaela Voicu, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, vol. I, 1999
- Earle E. Cairns, *Creștinismul de-a lungul secolelor. O istorie a Bisericii creștine*, ediție revizuită, trad. Doris Laurențiu și John F. Tipei, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2007
- Eusebiu Popovici, *Istoria bisericească universală și statistica bisericească*, traducere de Atanasie Mironescu, ed. a II-a, vol. I – IV, București, 1925
- *Scrierile Părinților Apostolici*, traducere, note și indici de pr. dr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1995
- Alexander Schmemmann, *The Historical Road of Eastern Orthodoxy*, Holt, Rinehart and Winston, New York, Chicago, San Francisco, 1963
- Adolf Harnack, *About the Mission and Expansion of Christianity in the First Three Century*, accesibilă în format electronic la adresa www.ccel.org/ccel/harnack/mission.html
- Everett Ferguson, *Backgrounds of Early Christianity*, third edition, Grand Rapids, 2003
- Everett Ferguson, *Church History*, vol. 1: *From Christ to Pre-Reformation*, Zondervan,

Grand Rapids, 2005

- Francesco Paolo Rizzo, *Biserica în primele secole, linii istorice*, traducere de Antonel-Aurel Ilieș, Editura Serafica, Roman, 2002
- George Remete, *Contribuții la studiul Istoriei Bisericești Universale*, vol. I, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001
- Joseph Ratzinger, Pope Benedict XVI, *Jesus of Nazaret*, Doubleday, New-York, 2007
- Pope Benedict XVI, *The Apostles*, Our Sunday Visitor Publishing Division, Huntington, Indiana, 2007
- Pope Benedict XVI, *Jesus, the Apostles and the Early Church*, Ignatius Press, San Francisco, 2007
- Pope Benedict XVI, *Saint Paul*, Ignatius Press, San Francisco, 2009
- Nelu Zugravu, Ovidiu Albert, *Scripta contra Christianos în secolele I-II*, Editura Presa Bună, Iași, 2003
- Remus Mihai Feraru, Constantin Jinga, *Merele de aur, antologie de documente scrise din epoca Noului Testament*, Editura Marineasa, Timișoara, 2001
- Marcel Simon, *Primii creștini*, traducere de Octavian Chețan, Editura Polimark, București, 1993
- Gheorghe G. Stănescu, *Studii de Istorie Bisericească Universală și Patristică*, ediție, studiu introductiv, bibliografie suplimentară, indice de nume și locuri de pr. conf. dr. Ioan-Vasile Leb, Editura Arhidiecezania, Cluj-Napoca, 1998
- Hans Kung, *Iudaismul, situația religioasă a timpului*, traducere de Edmond Nawrotzky-Torok, Editura Hasefer, București, 2005
- Ioan I. Ică jr. *Canonul Ortodoxiei*, vol. 1 *Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis/Stavropoleos, Sibiu, 2008
- Jonathan Hill, *Zondervan Handbook to the History of Christianity*, Grand Rapids, Mi., 2006
- Dr. Tim Dowley (ed.), *Introduction to the History of Christianity*, Fortress Press, Minneapolis, 2002
- Justo L. Gonzalez, *The Story of Christianity*, vol. 1 și 2, Harper San Francisco, 1984-1985
- Ivor J. Davidson, *The Birth of the Church*, Baker Books, Grand Rapids, Mi, 2004
- Harry R. Boer, *A Short History of the Early Church*, Grand Rapids, Mi, 1976
- Adrian Gabor, *Studia Ecclesiastica*, Editura Bizantină, București, 2003
- Mark A. Noll, *Momente cruciale în istoria Bisericii*, traducere Corneliu Simuț, Editura Logos, Cluj-Napoca, 2008
- Jonathan Hill, *Ghid al istoriei creștinismului*, trad. Alexandru Nădăban, Editura Casa Cărții, Oradea, 2008
- Henry Chadwick, *The Early Church*, revised edition, 1993
- Henry Chadwick, *The Church in Ancient Society*, Oxford University Press, 2008
- August Franzen, *Mică istorie a Bisericii*, trad. Marius Ivașcu, Editura Galaxia Gutenberg, 2009
- Jean Danielou, *Biserica primară*, trad. George Scrima, Editura Herald, București, 2008.
- Henry L. Mansel, *Ereziile gnostice din primele două veacuri*, trad. Laurian Kertesz, Editura Herald, București, 2008
- Ioan Rămureanu, *Persecuția împăratului Iulian Apostatul împotriva creștinismului*, Editura Anastasis, 2009

- Susan Ashbrook Harvey, David G. Hunter (editori) *The Oxford Handbook of Early Christian Studies*, Oxford University Press, 2008
- Timoty Paul Jones, *Christian History Made Easy*, Rose Publishing, 2009
- Bruce L. Shelley, *Church History in plain language*, third edition, Thomas Nelson, Nashville, 2008
- Armand Puig, *Iisus. Un profil biografic*, Editura Meronia, București, 2006
- Zenovie Pâclișanu, *Istoria creștinismului antic*, Galaxia Gutemberg, 2009
- Giovanni Filoramo (coordonator), *Istoria religiilor*, vol. II, *Judaismul și creștinismul*, Editura Polrom, 2008.
- Warren H. Carroll, *A History of Christendom*, vol. I, *The Founding of Christendom*, Christendom Press, Front Royal, 1993
- Roderic L. Mullen, *The Expansion of Christianity: a gazetteer of its first three centuries*, Brill, Leiden-Boston, 2004
- Margaret M. Mitchel, Frances M. Young, *The Cambridge History of Christianity*, vol. 1, *Origins to Constantine*, Cambridge University Press, 2006
- Magnus Zetterholm, *The formation of Christianity in Antioch: a social-scientific approach to the separation between Judaism and Christianity*, Routledge, London, 2003
- Viorel Ioniță (coordonator), *Teologia ortodoxă în secolul al XX-lea și la începutul secolului al XXI-lea*, Editura Basilica, București, 2011
- Daniel Benga, *Cred, mărturisesc și aștept viața veșnică. O istorie teologică a Simbolului Niceo-Constantinopolitan*, Editura Basilica, 2013
- Mihai Valentin Vladimirescu, *Viața de zi cu zi în vremea lui Iisus*, Editura Polirom, Iași, 2013
- Dale T. Irvin, Scott W. Sunquist, *History of the World Christian Movement*, vol. 1, Orbis Books, New York, 2017

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
Cum se scrie un text științific. Noțiuni metodologice	Expunere	1 seminar
Despre persecuții - generalități	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Tertulian - <i>Apologeticul</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Tertulian - <i>Prescripția contra ereticilor</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Minucius Felix - <i>Dialogul Octavius</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Ciprian - <i>Către Donatus</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Iustin Martirul și filosoful - <i>Apologia I în favoarea creștinilor</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Iustin Martirul și filosoful - <i>Apologia a II-a în favoarea creștinilor</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Atenagora Atenianul - <i>Solie în favoarea creștinilor</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
<i>Critica și apărarea învățăturii creștine</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
<i>Critica și apărarea comportamentului creștinilor</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar

<i>Lactanțiu și adversarii lui Dumnezeu</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
<i>Despre moartea persecutorilor</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
<i>Concluzii: O privire de ansamblu asupra persecuțiilor</i>	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Bibliografie <ul style="list-style-type: none"> • Ilie Rad, <i>Cum se scrie un text științific</i>, Editura Polirom, 2008 • Umberto Eco, <i>Cum se face o teză de licență. Disciplinele umaniste</i>, tradusă de George Popescu, Editura Pontica, 2000 • Daniel Benga, <i>Metodologia cercetării științifice în teologia istorică</i>, Editura Sofia, 2005 • <i>Apologeți de limba greacă</i>, traducere, note și indici de pr. prof. T. Bodogae, pr. prof. Olimpiu Căciulă, pr. prof. D. Fecioru, PSB 2, EIBMBOR, București, 1980 • <i>Apologeți de limbă latină</i>, traducere de prof. Nicolae Chițescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol și prof. David Popescu, introducere, note și indici de prof. Nicolae Chițescu, PSB 3, EIBMBOR, București, 1981. • <i>Actele martirice</i>, studiu introductiv, traducere și comentarii de pr. prof. Ioan Rămureanu, PSB 11, EIBMBOR, București, 1982. • Tertulian, <i>Tratate dogmatice și apologetice</i>, Editura Polirom, Iași, 2007 • Lactanțiu, <i>Despre moartea persecutorilor</i>, tradusă de Cristian Bejan, Editura Polirom, Iași, 2011 • Nicolae Corneanu, <i>Origen și Celsus, confruntarea creștinismului cu păgânismul</i>, Editura Anastasia, București, 1999 		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la răspândirea creștinismului. • Identificarea principalelor etape din istoria Bisericii creștine în primele trei secole și încadrarea cronologică a evenimentelor și 	EVALUARE ÎNȚĂLĂ 3 octombrie 2024 TEST 12 DECEMBRIE 2024 EXAMEN condiționat de: prezența la TEST predarea portofoliului de	/ 25% 50%

	<p>persoanelor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demonstrarea competențelor reale de înțelegere a semnificației evenimentelor istorice 	<p>seminar.</p> <p>23 IANUARIE 2025, ora 10.00</p> <p>27 IANUARIE 2025, ora 16.00</p> <p>RESTANȚE 18 FEBRUARIE 2025, ora 16.00</p>	
10.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea și însușirea problematicii tratate la curs și seminar. • Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu temele teologice și aspectele istorice discutate. • Respectarea standardelor pentru lucrările cu caracter științific, coerența în abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice. 	<p>Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrare de seminar, fișe de lucru, etc.</p> <p>Portofoliul se predă în data de 14 IANUARIE 2025</p>	25%
10.6 Standard minim de performanță			
<p>Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la răspândirea creștinismului.</p> <p>Să cunoască etapele principale din istoria Bisericii creștine în primele trei secole.</p>			

Data completării
11 aprilie 2024

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

